HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi Müdürlüğü
1925

Süleymaniye U Kütüphanesi	
Kısmı Hacı Mahmud ef.	
Yeni Kayıt No	3785
Eski Kayıt No	

حضرت مولانا جلال الدین رومی قدس سره العزیزك مدائح بیانندهدر

اولکه دینلمش اکا مجذوب حق — اول اوزی کبی سوزی محبوب حق

موسی عمرانی وش شرع قدم — عیسی مریم دم و هارون شیم

راعی ایتام و شبان شفیق — رفقیله هر قلمنه اولان رفیق

خلقی قیون قوزی کبی کوده‌رن — کورن هوادن کوزدوب کوزلین

حضرت دوم ناشر علم لدن — کاشف هر مشکل و شرین سخن

عالم عامل شه عالم نشان — سوزی ویرن اهل دله سوز و سان

عارف اسرار و سر اولیا — سرور ابرار و حبیب خدا

لطف ایله یازدوب دوره دن مثنوی — اوزینك ادی [illegible] معنوی

مثنوی دینور که قوت روح — خلق اولانلره شراب صبوح

روحنه طوطی کبی تلقین ایدن — قند سوزیله اغزنی شرین ایدن

روشنی یه همت ایدوب خوب و خوش — آیینه سنده قومیوب هیچ غش

ابتدا مدح مثنوی شریفك بیانندهدر

ای شده عطشان بحر معنوی — آشنالق کن به بحر مثنوی

کوست در بحر معانی تشنه جو — غوطه خور چندانکه بتوانی درو

اوست چون تفسیر قرآن ای جوان — کر بخوانی وضو او را بخوان

پاك اولمق استه‌سك مانند بط — برده بولکز مثنوی بحرینه نط

مثنوی بحرینه دال غواص وار — استه‌سك هر درلو معنی انده وار

لفظ کویا جسمدر معنیسی روح — ایر اندن طالبه فتح فتوح

معتقد اولانه در عذب عذاب — منکره زهر هلاهل در عذاب

حس حیوان قنجان ادراك ایده — مثنوی درك فهم پاك ایدر

مثنوینك ای عزیز محترم — مدح ایده بویا عرب هرنی عجم

عجبدر اولمش بو خود ایکی کوزل / هر برینک بی نظیر و بی بدل

هزلیدر لیکن و مدحی بی نظیر / هر بری بر طالبیچون دستگیر

بعضی ایچون هزلی سبق اللّه در / بعضیه بر خوش مطیب افواه در

هزل و مدحی بر بیوقده ای ولد / صادر اولمش کندن ده ایکی سروقد

یا گونش اوله ایکی طائفه / یکز یوب بری بریله طائفه

هزلی مدحیدر انک ای بو الوفا / عاشق صادقلره مدح و ثنا

اوزی بر سوزده دیمش در مولوی / بر لیکن اول حقی صاحب مثنوی

صنمه هزلم هزل اوله تفسیر در / هر طیله هزدلی تفسیر در

هزل او مدحست و حش جانجا / هزلو مدحش دیردو کوندی توما

صد هزار ایکال افکار لطیف / بر سوزی درکنده افکار ضعیف

مثنویکم معنوی تفسیر ایدر / سوزیله هر سینه تفسیر ایدر

مثنویکم

۲

مثنویکم صیقل ارواحدر / راح روح و راحت اشباحدر

نغمه ساز مجلس عشاقدر / نور بخش هر دلی مشتاقدر

مثنویکم مونس ابراردر / همدم هر سینهٔ اسراردر

ذوق اهلینه حضورده همنشین / شوق اهلینه سفرده خوش معین

مثنوی در مولوی کویا اوزی / فیه ما فیه کتابیدر سوزی

قالمش اندن فیه اوین ترجمانی / فیه ما فیه در افواه خواص

مثنوی بر خوش کوزل اسلوبدر / خوبدر محبوبدر مرغوبدر

رهنمای ملجاء اسلامدر / پیر خاص و پیشوای عامدر

اول فصاحتکاهده اول بالاغة ولر / قنده بولورسین کورانی کنده ولر

قاموالفاظی لطیف و دلربا / غمزدا خاطر کوشا معجز نما

مطلعیدر مطلع شمس سخن / مقطعیدر منبع علم لدن

بیتنک هر بری بر محبوبدر — خطی دلبر خطی کبی خوبدر

بر جمی شیرازدر سینک صنکمسی — کوکلی آشفته دمدر ای بو الحسن

حرفینک هر بریدر بر جام می — عارف اولان ایچر اندن خم می

اوقیانی اسر دوبنی خوش ایلر — واله و حیران ایدوب مدخوش ایلر

فائده بولسک بر کتاب مثنوی — وار اوغورله کر اوله تنکیر اوی

مثنوی سز اولمه یعنی ای ولد — هر سوزی ایدر جون انک بر خوش کند

نردبان آسماندر مثنوی — بوستان لا مکاندر مثنوی

مثنوینک صاحبیدر مولوی — مولوی‌نی سومیندر مولوی

قطب اقطاب جهاندر مولوی — جانه جاندر جانه جاندر مثنوی

مثنوی فقر و فنادر کانیدر — حالت وجد و صفانک کانیدر

سن یقین بل مثنوی و معنوی — مولوینک اوزیدر ای قونیوی

منبع

منبع ذوق صفادر قونیه — مجمع اهل وفادر قونیه

مولوینک دوستی بولسون سنی — صورده عکسی کبی اولسون دوشمنی

نطقیدر کویا که نطق عیسوی — دستیدر نیتکه دست موسوی

کر اوله مجنسه قلم دریا مداد — اولوبن بر اوزرکه شام و بامداد

مثنوینک مدحنی ای خوش کلام — ایتمک اولمز یازوبن هرکز تمام

ای جهانده مثنوینک عاشقی — جان و دلدن مولوینک صادقی

عقل و فهمک ایلیوب بر یره جمع — ایله سر تا با اوزکی شمع لمع

کل ایشت بر نیدوکنی مثنوی — مثنوی و معنوی و مولوی

نقل ایدر بر مثنوی خوانی خوش — غلو کوکلردن الوب غصه و غم

خوش حکایتدر عجب طالبلره — جان و دلدن حق سوزه راغبلره

دیرکه بر کون مولویلر جمع ایدی — آراده کویا که ماه لا شمع ایدی

یا خود اول حمیدی مانند نجوم | اول زاده ماهدی ملانی دوم
شه حسام الدین فخر اتقیا | اولیانک غوثی قطب اصفیا
واقف اولمشیدی مکر بر سره اول | عالم غیبه بولوب اول شاه یول
بیلدی اول سری تاکیم فاش ایده | لعل گوهر پوشنی در پاش ایده
دیدی مولانایه کیم ای مولوی | اوقیانده مثنوی خوان مثنوی
گوزلرومه ای شه پاکیزه صلب | غیب ارنلری گوربینور طلوب طلب
هر بر بیتک وار الندہ ای عزیز | گون گبی خشنده بر شمشیر تیز
مثنوی هر کیم جاندن دکلر | دکلسوب دردیله خوش خوش کلر
بو بیتنی اوقوب روانی چه وجون | طاموبه طوتب سوره لر نکون
بویله گوربینور گوزمه ای خوش کلام | مثنوی اوقندغنجه والسلام
ایشدوب بو سوزی مولانای روم | کان شوق و ذوق و دریای علوم

دیدی

دیدی حق در ای حسام الدین بو سوز | غیب گورمکیله وار اولسون گوز
مثنوی معنویده مولوی | یاد ایدوبدر بو سوزی ای قیتوی
دفتری چارمده اوس صفحه ده | وار طلب ایتکم بولورسین ای دده
انده کیم ایدوب حسام الدین مدح | ایدوبن ذوق منلربنی ذم و قدح
انده کیم هم جان و دلدن مولوی | ایلمشدر خوب مدح و مثنوی
بودر اول ابیات مدح و فاخودم | کیم دیمشدر مولوی بر کرم
عین زجاجم نوردن خورشید ولر | قابتابدبن بلادم بر دپار
ای حسام الحق دی شمس سنی | جاذو منجی دفترده صر روشنی
نور در دور دیکی صفحه ای عزیز | چرخ جاندن بولور چون شمس حز
نوری بزه ور دنجیدن خورشید وار | تا کہ بولہ روشنی هر کیم وار
قان گوربینور بیل صوی قبطیه | صو گوربینور فان گورمز سبطیه

هرکه افسانه اوقور افسانه دور — انی فقد جان کوره مردانه دور

نیچه کوستردی کوزاکان صفا — مثنوینك منکر بن تنکری سکا

بو بینی بیانك اوروب روان — وین میوه خوش ضرب کتیبلیمان

ایدوبن زجر و شکنجه کونه کون — طامویه طوتوب سوره لرسن کون

مثنوینك روشنی کل جبینده — مولوینك عاشق مسکینده

زینیم من عجب مولوی — جانه سیده عشقك کوکلم اوی

هذا رساله نینك صفالی بیاننده دور

دکله نیدن نه حکایتلر قیلور — ایروله قدر نه شکایتلر قیلور

نامی ایدم نای نیستاندن منی — اول جهان باغ بوستاندن منی

یعنی نایدن که نیدر دکله کل — دکلیوب خوش قصه سین انکله کل

درکه بن بر فانیم یعنی نیم — مرده یم لیك عشق ایله حیم

هم نفسدن دور نیم هم نفسیم نفیس — باکه اولسون دور نفس هر دم انیس

کوکجه قدوغی بو دردم دمبدم — آه انیسم همدمیم هم دمم

بر اونی ایکی قرداشوز بلکل خوا — بر آتادن بر آنادن ای عموا

جمله موزنك صنعتیدور ذوق شوق — عاشقدور هر بریمز بو بینه طوق

هر نه دمکه نای دمدر نایه دم — دوشراه وار و تر نالی دم

بن کبیم کم بنم انجو مولوی — دوروب دوب بر مثنوی معنوی

بشلادینده نیله باشلادی سوزینی — بکزدوب نایه فناده کندوزینی

عشقیله ایدوب تنانی تانه نی — دکل نه دیر بینه یانه یانه نی

دنیه نك ذوق صفاسی نیله دور — بربط و جنك و رباب و نیله دور

کرچه کم صورت یوزندن بر نیم — لیك معنی کوزیله کور نیم

نی سوزی بو درکه دیر هرده مبادم — دم بو دمدر دم بو دمدر دم بو دم

من نیم که ایده بلم ناله بن — مویه دوندم مویه دن هم ناله دن

بیلمور کلادوکی بونده لی نیه — قوشلیمجی دفدفه ونی نیه

من نیم کیم دم ده وهم دستیار — باکه اولمشدر دهان کستیار

سن بکا ساقی نه قطره دی نه نیم — می ایچوویروب ایده یم کیم من نیم

کسنه بلمز منی کیم من نیمه — من منی بخشی بیلورم من نیم

بیلورم بونی که بونده بیر نیم — هر نه ایتسم نبداخی بیر کسنه یم

شکر ایدوب یارک لبندن شکر — برلیوب حق که بحری من شاکر

یار معنی وصفنی دفتر کرک — لی یانده دمبدم دفتر کرک

لی کوزی سوزیله بودر دیر مدام — آیق اولمک مست اولک ایچک مدام

زخمی کوزی هر یانده بخشنده ک — من نیم بو اولدی باکه بخشنده ک

بوندر دیر سوزلشوب لی سنجله — سن دیر کن باکه تشنلر سنجله

صاچلوب

٧

صاچلوب تشتن داغلنوب یانه نیم — یوره کم اوله دلوک دلوک بنم

کوزلریم اجوب دیر من بو بنم — کوزلرم بیر کز اولم کم کادنیم

ایکلرم آخر باشیم ماننده لیر — عود وش بودر بکادور سرسوی

چالننده خوب وخوش نواینده نی — هر که دیکلر دیر نفس پاینده نی

اچدی بر وم کوکلرک پاسنی — حق مدام اتسون انک انفاسنی

بن نیم باکه نوا اندن کلور — من طغم باکه صدا اندن کلور

من نیم اندن کلور هر دم بکا — دردلو دردلو نغمت و ساز و نوا

درد وغم بل بغلیوب خدمت ده بید — یل کبی تادیه یار او کمی لیل

پیر مغیله هر اشارت کاتسه یار — کوزم اوستنه دیرم لی اختیار

اور منم رم اولدی بیلور خدا — یاردن کو بیر نفس اولم جدا

یار ایچون هر پرده کوینده یم — هر مقام ایچره انی جوینده یم

نی بنم دیدوکیچون نه ریتی شکو | سر و تنی چاکدوکیچون دردنم
طایدی وارلق دردوکیچون نیم | خوش دیوب بوشی صنمه بن دیرن نسنیم
سن بنم یانمده کورسک اقلغی | نیدوکی اولدم بلوردک صقلغی
نی صنعتلی انده درکم دف دفه | قوشلوب ذوقیله چالینه کوکفه
نی دیدی عوده بروکل سازسک | سازه سوزیله بکادساز ایسک
عودیله صحبتده دلبرک | یاندوغم چون ایچی یانر مجمرک
بونه ایمش دیرایشدن زارمی | دکمه فهم اتمز بنم اسرارمی
انه ذات المزاج کالصبوح | والصبوح الحار الرطب کروح
من نیم دیدی بتنده هر بتی | انبت الله نباتا حسنا
عفو ایدوب لحننی لحن خوب قیل | اونی هم سوزنی محبوب قیل
تازه قیل الی زینک اوازه سک | اکافتح ایت رحمتک دروازه سک

نازنین

مراد

نازنیله خوش دیمشدر بر مدیحه خوش نهاد | نیک سوزین بیانده در لحد مختار در بنیادن
دکلنه درلی ای اهل راز | سوزی اولوب آه و آه و سوز و ساز
عین عشقم شین شوقم قاف ذوق | وجد حرفله صفادر باکم طوق
صوفی دیرلر اکا دائم دم طوتر | صوفیم می بن نیم کم دم طوتر
عشقیله هر جانکه بولور امتزاج | سوزی هر دمده اولور انک علاج
بانک نای و عشق هم روح مدام | حاردر هم رطب در بونلر مدام
سوزناکدر ابرده من نیم | عشقدر یعنی که نای من نیم
بن نیم کرچه که ای شاه جهان | وارنیم اغزمده برا و زکم دهان
اول دهاندندر قو بوهای هو | هی هی و فریاد و اه کفت کو
اول دهانک سوزین اشتم بو کوش | پس کورک اول سوزه ای جان کوش وحوش
دکله بس وارنی بو کوشیله | دکلر بیلک دکله کوشن هو شیله

بکا بلدردی ولی لی چندوچون الی بر قلدی الف ابروسی نون

احمدیك یعنی قدو ابروسیله بلدم انی اول حبیبك بوسبله

نی دمنده روی دمنده بوینی صنمه بیهوده نیك سن هوینی

عشق دوی یعنی دم ابدالدن صوفیء صافی واهل حالدن

مصطفی امتیدر بونی دوین حقه اویشدر همان اکه اوین

نانبك سرتنی نیدن دکله کز دکله کرنی کبی سزده ایکله کز

نی کبی عاشقك هردم غم کرك ناله سنده هم غم مدغم کرك

هر نه وار ایکلدکسنده دربنیك طاشینه بتمه ایچنه باق نیك

حاصلی ایکلدیدر نی حاصلی بیلن ایکلدنی بیلور واصلی

سرتنی ایکلدکسندن کورمه دور کورمزسنك کورمدکسنه تیمه دور

پس کرك ایکلدی بینه نی کبی کی کرك هم انده اولان کی کبی

کیمده کم

9

کیمده کم بوقی حاصلی بر ذره درد دیمه مرد اول انی سنده اکم مرد

درد ایله ایکله دبوب ای مستمند درد در بویره ایلیوب اول دردمند

بوردی وار قولاق یکه ای نی نوا استمه کل دردك اولماله دوا

درده درمان طالبیدر ای اخی درد اسنه کندوکم درمان دخی

اون جکوب نی کبی خوش ایکله کل اونکی کوره بیله نیلدر ایکله کل

اکلمق حق حضرتندن خوب ایمش درد ایله ایکلدوکی محبوب ایمش

ایکله کم ایکلدو یاری خوش کلور یار النده پاره پاره خوش کلور

یکلدر بیك قتله دیمش اول امین ذکر خود بیندن ایمش مذنبین

پس کنهکار بینه نالش کرك بینه نه پستر نه خود بالش کرك

ایکله کل خوش درد ایله داود وار کاسنکله اکلیه هر نکم وار

درد ایله ایکلر یدی داوود نبی دوندی انو کبیجون یا جبال اوبی

٢- تفسیر الفاظ
حزم ایضا

دیدی داووده بنم ایچون خدا　　ایرلوب دورنده خلقند ناجدا

سن بنم چون ترك ایدوب هم ملك　　طاغلره دوشدوك قویوب بحر ملك

بن دخی دیدم اوکرکز غصه لسو　　طاغلره طاغلره قوشلره قسو

ایکلشوب داوودله دمساز اولك　　سوزی وسازایله نیتك همراز اولك

ایدوبن طاغلره طاغلره ندا　　یا جبال اوّبی دیدی خدا

جمله داوود ایله دمساز اولدیلر　　قوشلوب بیله هم آواز اولدیلر

داغ وطاش کویاکه دف و نایدی　　یادهل یاکبج یاصس نایدی

یانقاره یانفیر یاطبل کوس　　صاندك اولمشیدی کوه جروس

سرده ای قوشلر بیله نالان اولك　　اغلشوب داوود ایله گریان اولك

قوشلرك ایکلدوکی قانون بیله　　صنماك شنش نایدی قانون بیله

خوب اولور ایکلدیکه وی زیر وله　　یعنی ای بلبل خوش ایکله دردله

بشله

بشله دستانك هزاران سوز ایله　　جان ودلدن سوز جان افروز ایله

آه وآه و نالیش وای وای ایله　　اوقی ای قمری صفوی نای ایله

داوودن اندی داوود ادنی　　سوز ناك اولسون دبو فریاد نی

یعنی آوازنده داوودك خدا　　ایلدی خوش تعبیه بالو بلا

زهره ترباقیله ایدوب تعجب　　تا ایده داوودی خوش ترنه

قطره لطفه مظهر اندی انی رب　　بر و بر بیشلر و برم تا کم دو نر شب

نفس داوودك مکر داوود ایمش　　انکیچون عشق اکاله یدا ایمش

عاشق اولان نی کبی نالان گرك　　عود وش هردم کوکلی سوزان گرك

حسنی گریان یوره کی بریان گرك　　دنك و سرکردان گرك حیران گرك

بو کوره زنهار ایتمه عناد　　نی دیمکدن شخص کامل در مراد

نی تنك اول هر دمده دست نایده　　تا طپلسین نالی کبی فایده

نا اهلدن الی ایله ایچمش خمری   نه بجالی واردیه اری نه لی
دکله کونکل خوش نیه نیدر ذوقی   سوز سان ایله ادوب وصفیی
عشق نا اهلده انلده بن بنور   وارنق انکدر فوقیه بز بنور
اول جهاندن بو جهانه کوندروب   شکلی بر اورکه شکله دوندوروب
بیل سیدک دوزخده بیلدوکم   دوستک دوستنده نه کسنیدوکم
سل روب داغه دوشردک هو دیو   هاه ونردک جان ودلدن هو دیو
الله لدی نالی بر نالی بینه   طوبلیه تا ایدو نالی بینه
کاه کلوب کودکانم که علم   کاه موسیقادوکه لکم قلم
فقری فانی منم منقار فقیر   میر بزدنیدر آدم سمیلی سرور
شکر شکری بلیدر چون بلا   آدم اندندر بلایه مبتلا
ادمک نایندا فوق مشدد خدا   زهریله تریاق وبخیله شفا

هیچ ذخمنه

١١

هیچ لی محنت محبت ای اخی   اوالمیوب بدر او لمیسر دردخی
پس سبب آدمه ای خوش کلام   اولدر بیرر کتابین ایچه مدام
لا اله خالد الا الله یقین   انکبینده انکبیندر انکبینده
دیر پردرش یا فتن از عشق وقوالنی   از عشق وعشق ازلی
دتردی عشق کوروبنی بر لحظه   نبطوتن کبی اولوبنی اخنیلر
عشقدن الی صوردین دیدی   ادوکی بو بنده که دیسک نولی
عشق سوره بشلیوب سوزله خوش   دور لکوزلر سویلیوبنی غل عشق
دیدی ادمدر منم ای یار عشق   دیر بکا خوش یار عشق اغیار عشق
هردم ایشم مستلک الفته لک   بیخود ومو هوشلک الفته لک
عشق دخی صوردی بیلدن آدنی   صوروبن انکارنی اورادنی
عشقه بیلدی ایا فرخنده لی   من نیم عالمده دیرلر بکانی

عشق حشمکین اولوب بینه   بنلک ایله بن نیم دیمک بینه
انکل بر دعوی لی معنی ء   حاصل ایله معنی قوددعوی
فانی نیسیین سنده آه سوز وکاز   سنده بینلر بونجه بند وبرک وکاز
بونجه قیدیله نوازدی بر بیکا   هر هوا بیله صالنمسه هر بیکا
لی دکلسن بن سنی لی ایده بن   مرده سن سن بن سنی حی ایده بن
باکه تسلیم ایله خوب وخوش اوزک   دیمیوب بن کمسیه بن کی سوزک
بر قوبه باقوب اقیه چشم چه   کوزلکیین چکدی خنجر خشمله
کسدی برک وبندی بندن همم   ایروب پیوندی بندن منم
کودمی اوجدن اوجه داغلادی خونش   اون ایکی یردن بلم بغلادی خونش
قودی نه سوراخ ایدوب ادمی   دیرم اندن برو درتی یانه نی
نیدوکین صورسک ای جاندر تنی   جانودلادن وکاله بیان روشنی

جوکی

دیر که دیمکدی یا اهل عبا   ایله تن بیرا هنی بر توب قبا
طارلغک بو قولوغه دکشونجه وار   وارلغیی بیوغ اتمه ده دیرهرنه وار
پرده بندلری عشقدا ایندی خاک   ایچونی طاشونی ایدوب خوب پاک
که دمم اهم اودیله دوغرلنور   کاه بنال کوبنور بوره کم داغلنور
بیلورم جاندن خبر اماسندم   اوره بالمز جان الندن هیچ دم
کوشه کولشنده کوش وهوشیله   دکاه نالی خوب نوشه نوشیله
چهره سی ایلدی اکرچه حالتی   دیر زبان حالیله احوالنی
دیر که بو دراوش سوزمده روشن   بوکی دردندن عبیرک فعوی خنده
اوزالی ایله صوردی اولغنی   جلن صباح اب هو بیله منی
عشق صوبیله صوردی طپراغم   انکیچون عشق لودر بیراغم
طپراغمه صلدونی دمدمه کردکار   نالبش ایدوب دیدمای پرورد کار

بیلمزدم حصص نکده ای غنی | خاک خور ایله قرندردک منی
بن سنک لطفکله بولمشدم وجود | سندن ایرشمشدی بکا درلو جود
شمدی طپراغه صلوب خور ایلدک | شادلغم کتدی غمخوار ایلدک
تخم اندی حبه حبه دیوب | طنلو سوزلو سویلیوب شکر ییوب
حق تعالی دیدی تا به طمعه سن | بنده مجبورسن جبار من
یادشاهم سن قولمیم بن بالم | کر کسم باشنک اکر سینک دیالم
حاکم کر کولدورم کر اغلادم | نی کبی کر یوره کوکی داغلادم
کر قفانه سلة اورم دف وار | اکلادم کر نای کبی زار زار
کر دیرم بیله صوبیه طپراغکی | کر دوتم یاقم اوده بیراغکی
نی کبی نالان ایدرسم بر نفس | نالش ایدمده اولم فریادرس
کر طپنجه اورسم اکوزکه دف کبی | چل چل اصم قولغو کم کوی کبی

قولغی بوزسم اکر قانوز ویار | هر ایشنک بر وجهیله قانونی وار
دم اوله اوله او قانوندن شفا | بر جفاده کیرلو در بوز بیک وفا
اولمه غمکین شمدی کرونالان ایدم | بر دم اوله بن سنی خندان ایدم
نی کبی بغلن کرچه بو لینه | دیمه قوش کبی قنادک بولینه
شوقنی مشتاق ایدرنی فزون | عاشق مسکینه باغشلر جنون
عشقدن چون دکلدی نی بو سوزی | دمبدم طپدی فرح اچدی کوزی
سرو نورسته کبی قویدی قدم | سبزه زار ایچره دیوب بو کوزدم
جوزم اولدی غوش جمن اولدم جهان | استر بادخزاندن لیک امان
کبوروب بو خلعت زیبا بکا | ویردی بر خوش قامت رعنا بکا
هر طرفده صد هزاران مرغزار | چوره یانم خوب و خرم مرغزار
هر یانمده اسمده باد نسیم | مسک و عنبر غالبه نسبت شمیم

سويليوب كويا كه بلبل بلبله | دير صحن دوشمه سن الاين بلبله
كوز تحز نركس مدامى سنبله | نركسه صونز مدامى سنبله
دير لطيفه لطفله بلبل كوله | اچلوب كوكلى كولك تا بر كوله
وير شور قوشلر مدامى دم دمه | باغ بوستانه صلش دم دمه
قوشلوب قوشلر ايدرلر زمزمه | بكزيوب ابر صاغ باغك زمزمه
واردى كوردى حضرت پيغمبرى | ديدى اى هر دو جهانك سورى
حضرتكدر كاشفى هر مشكلك | حل ايدن سين مشكلات هر بر دلك
اى دلك هر طورينى طور ايلين | طور دوغى اراغى معمور ايلين
پر نور هر دو جهان عكس دلك | شش جهت هفت آسمان بر منزلك
اول امين حق امام قبلتين | سومسى هر مؤمنه اولان فرض عين
قاضئ دين مفتئ وجد وصفا | واعظ سر الهى مصطفا

هر ضميره

هر ضميره خوب واقف حال اولان | پادشاه اهل حال و قال اولان
بتلدى سوزيله سوزه سال اولنجه | سرّ اسعاده سوزه آغاز ايدوب
لودنيتم سرّنى خوش مصطفا | سويلدى اشتدى انى مرتضا
لودنيتم سرّنى ايدوب بيان | رازى مخفى ايدوب كلى عيان
كشف ايدوب سين على الله سرّنى | سويلدى بارى تعالى سرّنى
مصطفانك صحبتنده مرتضا | وجده كيروب ايتدى ذوق ايله صفا
ايچوب استغراق خوش | ديلدى جوش ايده خم خروش
اشتدى كيم دوريلر فاش ايده | اوزلنى بى تاب ايدوب اوباش ايده
دوريلر سرّى فاش ايدوب اوباشلر | سويليه هر سرّ يكه عالمده نه وار
مصطفى اكا ديدى مرتضا | سرّى فاش ايتمه كلكم يوقدر رضا
هر كه سرّيمى فاش ايدر ديوانه در | سرّنى فاش ايتمين مردانه در

محرم اولمز یاده سرّی فاش ایدن | نی دل و بیجانده ایچین طاش ایدن
سرّنی فاش ایلین طالب دکل | راه حقه کیمکه راغب دکل
طالب اولدر انیه شید الغ اول | تا کم بوله تین ارک مطلوبه یول
مرتضا رسوله دیدی یا رسول | هر نه دیسنک ایلیردم انی قبول
لیک صبروم قلمدی بر ذرّه هیچ | طاقتم طاق اولوب اولدم هیچ هیچ
دیدی پیغمبر علیه ای اخی | کر تنوکندی قالمدی صبرنک دخی
وار قالدن جاهه دیکل رازنه فاش | صفه لارنک حاضر قندیل باشی
دیمه کرتیک غیره دیسنک جاهه دیدی | یاغلی شهد و نبات و قندی
واردی جاهه علی برهو دیدی | اوز کم سرلردن نه اول نه بو دیدی
جاهه واروب دیدی کتدی اوکی | دیدی برهودن اوز کم سردخی
لیک جاهه صلدی اول هوهای هو | صال وبر جاه ایچنه غوغای هو

جوشنی

جوشش و خروشی ایدوب جاهه صولی | جوشنه کیردی علی کبی قوی
جوشنه کیردی جاه خوش حیدر کبی | شاهه قول اولوب قولی قنبر کبی
بندی برنی انده اول هودن روان | اولوب اول جاهه صو طاولدی فغان
بس بودرنی دیدوکی هو هو مدام | دیدوکی هیچ کوکو ای همام
هو دیکلان چونکه بندی نی اوزی | لاجرم هو هو دیمک اولدی سوزی
نیدوکنی کوره مز صورت کوزی | معنی بیلنه دینور بونی سوزی
جان قولاغی شیدر سوزنی بنک | دمکه سی دو یامز بوبیره بنک
قنده بلدر اوزنی هر شخصه نی | نیدوری برخوش دم فرخنده نی
ایچو سیاق استغراق نی | اونی جکو بدرتن تنانی یانه نی
بر نفس ایدو اوی آهدن | هیچ بردم دو نبوب اول آهدن
ایدو دو ندی نی مکر کم شاهدن | حالی قلمز هیچ بردم آهدن

هر کم ایدی خسته دل نی کرک   یر ده اولانه زیرا نی کرک
روشنی ایدی طوتاغ خوش کوز هوش   دیکبی اولوب ایته خلقه بکوش

نیک خالی بیانده در

کلی ایته بر وجهله ایتست نی   ایشدوب وار اوزکه ایش ایت نی
دکلین نی سوزنی سرمست اولور   هوی ایله هر دم نی کبی بیوت اولور
هر نفسده هوی نی بیوسته دل   انکیچون ایده دلگربسته در
نی سوزی درویش اولندن دکلنور   دکلین نی سوزنی خوش اکلنور
نی نفسدن کلدی دنیا بویونه   خوش نفسدن قولغ اوزره سوزینه
چونکه درویش اولانلر ایشیدی   نی سوزین درویش اولنلر ایشیدی
پس نی درویشیدن کل کوش قل   کوش ایدوب وار اوزنی مدهوش قل
نیکم بیتمشدی نفسدن جاهدن   بو یله در اینک سوزی افواهدن

الی دیم

کوردی بر کسه انی ناکهان   کاسنی برک دورندی خوش روان
بشلادی چالماغه انی شوق ایله   ایشدنلر دیدیلر ذوق ایله
صاتوب بر کون علی ناکاه اکا   ایشدوب اونی نیک قلدی ملکه
دیدی انده جمع اولوب درویشلر   نی اونینه خوش قولاغ اورنلر
نی نه دیر بیلور میسز دیک بر بکا   تا اوله کوش اورمکن چاشنی اکا
قلدیلر اول کسه لر خاموش اولوب   دینک درسیم اولورمز مدهوش اولوب
دیدیلر انده درویشلر یا علی   نی دیدیکنی اکلمز الا ولی
دکله کوز سن نی نالش سویلر بکا   خوش دیوب هالک و سهلا مرحبا
غمکسارک مؤمنک غمسازکیم   سوزینک کوچ دماغ و مسازکیم
منی سنک سرکدن اول ادم اشکار   بنده پنهاندر ندر سنک سرکدن ندرلر
جاهه اولدم کهنی ایتیدک بر نفس   تا کم اولدی اول نفس فریادرس

ایدوم ماه وار مسکین جاهی من   طاپیشیم عالمده عزت و جاهی من
بنده ایردم یا علی مقصوده من   بنده کم بیلور رسالت اوکدن صوکره من
نی زبانم گرچه وار بنده زبان   نی زبان الحمد روی باکم زبان
من سنی عالمده گویا ستر بیکم   ستری فاش ایدیجی گویا ستر بیکم
جاهدن جاهه دونذوب اه ایده نم   دلو ایدوب آهم دلم جاه ایده نم
من سنی عالمده خوش فاش ایده نم   ستر بیکی من بکا یولداشی ایده نم
یا علی دیرم سکا من نیدوککه   حصر عزت ده نه نسنه ایدوککه
هو دیرم کم حق دیرم کم حی دیرم   سن بنی نی صفه کم من جهدیرم
ستری سن سینی فاش ایدن هبا علی   ترجمانم آره بیرده من و لی
چونکه ستریک جاهه دیدک ای شجاع   کل ستر جا ونزاله تنین شعاع
ستر بندن اکلیوب حیدری حی   بغدادی مداح ا[illegible] انکه جاندن حی

دیدی

١٦

دیدی سن سین اهل عشقک همدمی   یاره یولداش و انیس و همدمی
هر دلی تاریکه ویرن روشنی   سویلیوب دیرن تنانی دیر تنی
لی نفسدن مست اولوب سویلر سوزی   ایمیوب نانی لی یورندن کوزی
کمسه بلمز نیدوکن لی فکرنی   نی شمار ایلر هله حق ذکرنی
ذکر حقی ایتدوکیچون لی شمار   بو نفس قومز الندن الی یار
بار الندن ایچوب خوش لی مدام   مست اولوب الس اری سویلرنی مدام
هر کم نبدن ایشیدر ذکر خدا   هر کم نی دکلر سه جایز در آکا
لی که هر جالنده اول تنکری آکا   قولنی اورمق جایز اوله پس آکا
لی خدانی ذکر ایدر هو هو دیوب   ذکر حقدن قندو شکر لر یبوب
لی زبان هر دم خدانی ذکر ایدر   ذکر بیکی ایدر ولی لی فکر ایدر
فکری بوقولی کسدن هو دیر مدام   ایچوب الس هر نفس هو دیر مدام

بر نفس دوشمن دلندن ذکر هو　　هر نفس هو هو دیب کدم ذکر هو
دوشدی صنمک علمندن نی جدا　　انده دل جون دائما ذکر خدا
نی دکا هر شیء ایلار تسبیح هو　　نی عجبی ذکر ایده هو هو دیبو
چونکه حق ذکر ایدار اشیا همو　　بنده ذکر انسه نوله هو هو دیبو
نی انک کو بنده بر کو بنده دیر　　نیه کم جو بنده بر جو بنده دیر
ذکر بن انک عارفی اولان ایشدیر　　عارفی اولان هر دم انی ایشیدر
چون بیان ایندی علی نی نیدوکن　　نانیک دستنده نه نسنه دوکن
نی طوشدی یاندی درلو داغدن　　کوکه چقدی دودی اشوب داغدن
داغدن داغه دوشوب نی زار زار　　انکا دوکی بودر اولوب داغ دار
کار کر اولدی مکر اودی نیک　　خانه‌ئنه دوشدی یاندی نیک
چون بنه چقدی داغ بنده کی　　شاه اوکنده طبدی نی فرخنده کی

نی جهانده

نی جهانده داغدن یقدی چراغ　　انی کیجون دیر آکا داغ اوستی داغ
هر نکیم ایشیدی اوتلاده نی　　بوغزینه یوک صوحبت ایتدی نی
دردیله انده ایلاردی ناله لر　　دوکوبن نرکسلاریندن ژاله لر
ایرکلوب علملردن دوشدی دوک　　زرد دوکرباو برهنه زار عور
هر که نی دکلی کور کدر نی کبی　　دکلیوب جوش ایلیه تا نی کبی
نی کبی یعنی کر کدر دیل تهی　　مبتدی اولسون کرکسه منتهی
کر تهی اولسه میانک نی کبی　　دمبدم خوش جوش ایدیدک نی کبی
اولسه ماء میندن نی تهی　　نانینک دستنده طابلاردی بهی
انیمیچه سینه سبی نی صاف و پاک　　ناله و فریادی اولدی سوزناک
ختم نی کبی ایدوب هر دمده جوش　　سوز سنه دوشدی ایدر جوش و خروش
دائما ایندوکی بودر فریاد و نی　　آه فریاد و فغان زادو نی

بنده بکرنر که اوکلن زحمی وار   دوست تابیدن اکلادر زار زار

اکلسه مصر و بردرلی زار زار   نیچه اکلاده مسون جون زحمی وار

نی که دوست تاپیده نالنده در   نیله سون نی هر نه وار چالنده در

بغلبوبدر بیلینه دور لوکر   خدمته بیل بغلمشدر نی مکر

دمبدم نی مست اولوب فریاد ایدر   یاردنی آکوب مدامی یاد ایدر

نی ایدر هاه و فریاد و فغان   ایشیدوب حیدر دن اسرار نهان

نی درونی دلدن ایدر ناله لر   یار اوندن قولغی چکلر مکر

دکلنورم بر نفس دکلنمزم   اکلرم دکلنمزم دکلنمزم

اولدم ایدر باکم حق بخشاینی   هیچ بردم کورمسم اسانشی

نی غمینک کتربن ایدر اشکار   ایجوب اول میدن اولور نالان زار

نی زبان ایله حرف سویلر نی سخن   سوزی بودر دمبدم صنمک کمن

بو کمر بغلندیغی بیوسته نی   تا که ایده هر نفسده ذکر حق

بر عجب نالنده بیدار دوشنی   دف کبی قولقی طوتک دکله انی

در بیان هویت هوسرتینک بیاننده در

آن و آن من شینک سر بن دو یان   او بیان ظاهر سوزنه کته اویان

کوش ایدوب تسبیح اشیالی مدام   نوش ایدن تسبیح اشیادن مدام

کل شیء هالک الا وجهه   سرنی فاش ایلیی هو دیو هو

هر شینک تسبیحنی ایدوب سماع   گاه وجد ایدن کیمی ایدن سماع

کوکلر نغماتنی کوش ایلیین   اوزنی هر برده مدهوش ایلیین

قالیدن هر برده دن بر دور ساز   هر نفسده اشی اولان سوز ساز

بر حکایتدر ولی خوش دلپذیر   مرشد هر شیخ و هر برنا و پیر

سکابلدور سن بو سوزی کیم مدام   شرب ایدوب خوش شربت جفدن مدام

نی نادن هو هو دیوب کوکودیمز   بخشه در هر دم فرح فیض و یمن

اول رسولک انت منی دیدوکی   اولمین برکره انی دیدوکی

قلع ایدن قدرتیله بابی خیبرک   شهر علمک بابی شاهی قنبرک

ذکر حقی ایشدن ناقوردن   نعره سی هیبتلو اولان کوردن

فاسئلونی من وراء العرش اول   خوش دینلدی صالین منبرده قول

ناله سین حنانه نک کوشی ایلین   نخم فی کبی بجا جوش ایلین

مقتدای پیشوای هر ولی   ابن عم مصطفی یعنی علی

حالتی بر کون ایکن غالب اولوب   خوش هوای هو بیله کوکی طولوب

ای عیشه غرق بحرهای هو   یتر هودن ذاله ودنک دلو

هر شیئک تسبیحین کوش ایلین   خم هو نی هر نفس نوش ایلین

حالی هو کبی اجوب ایکی کوزن   کوزلین هاله ایدوب یارک یوزین

مست

مست مدهوش ایلین هودن اوزین   سرخوش اولوب سویلینی هودن سوزین

ساقی باقیدن ایچن خمی هو   چرخ اورن شوقیله خوش هو هو دیو

های هوئی نیدوکن بیلن تمام   اسروب ها هو دین هر صبح شام

بلمین بلمز بیلن بیلور سوزی   اول کورر هوئی که اچقدر کوزی

نی نه سویلر کل بنه خوش کوش قیل   دکلیوب سوزین اوزک مدهوش قیل

در که من بر عاشقم شوریده ام   کوش هوشی و جمله دیده دیده ام

باشدن ایاغه قولاغم هم کوزم   سوز سازم سوز شدتم جوش سوزم

نایینک دستنده ایدوب ناله لر   دوکرم هر دم کوزمدن ژاله لر

طوطیم سوز سویلرم شکر یرم   هر سوزی کلسه دیلمه خوش دیرم

جان و دلدن هر که نالم دیکلادی   یاندی کویندی بنم جون اکلادی

بر یینی نالنده ام زار و نزار   کاه خندانم کهی کریان و زار

قطره یم کو بیلده خونده ام | طالبم بیو بیلده ام چو بیلده ام
نی‌ربان نالنده ام سازنده ام | که نیاز ایتسم کهی نازنده ام
وار سوزمده روحیجون فتح فتح | تر جان زوح روحم روح روح
بلبل خوش خوان و خوش کویلنم | طوطی شکرین و شکرخا منم
هر نیه اولسه دوایم دانه یم | هر قیو اچقو سینه و ندانه یم
جام هوا یجمک طریقینی روشنی | ساکم دیسون ای کوزمک روشنی
هو دینده فرده دلر جان بولور | زنده دلر وصلت جانان بولور
هو دیکم هو هر نکم وار هوده در | هالی هو نی اولمین بیهوده در
اول اخر نکم وار هوده وار | کی صفینی هو نی دیمه بیهوده وار
هو دیم معذور طوت اشفته یم | واله و دیوانه و الفته یم
بلبل نالنده وش هر هو دیرم | کلشنی وحدتده خوش هو هو دیرم

من کوروب

من کوروب اوزنده اوزم هو دیرم | صنعه کوزمزلر کبی کوکو دیرم
انسم من بنکلک تر کنی ترک | نازک نا جه ایدوب بو فانی غرترک
مال و جاهی و یردم لادم سوزساز | عز و نازک بن بینه الوب نیاز
هو دیرم لا بلمز الا هو دیرم | هو دیو آه ایلیوب ها هو دیرم
واله و حیران اولوب ها هو دیرم | دنک و سرکردان اولوب یا هو دیرم
ان فی هو مضمر اسرار هو | هوده یعنی کزلیدر اسرار هو
های هو کالا لفیین المنتعتین | واو هو کالمتذع فی وجه الحسین
کمسه بلمز هو نی الا هو بیلور | هودن ایلدن برهان ها هو بیلور
اسم هو در ذات هو من حیث هو | لا حه هذا الوجه لی من وجهه هو
قانغ اولمه نام هویه هو نی بول | بول هوایه بول نولرسه هو نی بول
نی سیمکر چه اولمز هیچ اسم | بلکه اسما در مسمایه طلسم

ایتماکدی بو طفیله نو امان | مصطفانك در بو سوزن لهما انیان

کوشنه لازمدر ای طالب کشفش | هم خروشش هم بخشنشی و جوشش جنبش

هر نه که وار جذ و جهل انکده در | جذ و وجهل ایدوب حقه کیمکده در

های صالوب واوی اذا ایله کل | هوی هاء اوسن یاد ایله کل

یاد ایدرسك هو ای ابت نی حروفا | نوش ایدوب اب حیوات نی ظروف

بحره اولشمق دیلرسك ظرف قو | معنی بولمق کرکده حرفی قو

حرف دام و لکا معنی دانه در | حرف مرغ معنی ایچون لانه در

هو نی یعنی یاد ایت نی اسم هو | اك بر ده در چون اسم هو

اولقدر اوخی که کبده رسم اسم | کنج اوله ظاهر اجلوب خوش طلسم

پس مسمانی کوروب نی اسم سن | کوره سین جانانی ایمش جسم سن

الله کیبی من کنج چکما بنجه رنج | قنده وار دوباکه دی نی ربخ کنج

لطف

٣ شش جهتدن هر که قوربلمز تمام | ویره مز هودن خبر ای خوش کلام

کنجه کم مار طبیعتدر طلسم | اول طلسمی ایچمز الا کم اسم

صنمه عالم ایچره اوجر بار هو | شش جهتدن طلسم دربر وارهو

٣ جونکه هو جان حبه سنی جاك ایدر | مصفق ره درکاه خدای پاك ایدر

نیدوکن کورسن بلنك نقش هو | اسروب طاغه دوشیدك هو دیو

هادو یردك جان و ودلدن هو دیو | هو دیوب یا هو و یا من هو دیو

هونکسا دینه صلسنك اوزنکی | دوزدوب هو هو دیکه سوزنکی

بلکه هو اسمایه جمله تاجدر | هو یه اسمایه ده و کلی محتاجدر

مخرج هودر بیان جان جان | هو درای جان جهان جان جهان

هر نفس هودر کلیجها کاه آه | بلمك اولمز نیدوکنی کاه کاه

آدمه هودر و یرن هر دم حیات | کلمسه بردم روان بولور ممات

هوده هم ایجاد وار هم انعدام | چکمه هودن باشکی اول هو یه رام

اول آخر نکم وار هو ایش   باطن و ظاهر نکم وار هو ایش

خوب دکله اکا کل ای خوش صفات   هو یه اهل الله دیمش در کم ذات

صوره لر توحیدن سکانستان   قل هو الله احد اوقی روان

اسم هویه هر که اوزین صالمیه   هر نفس بحر ینه هو نك طالمیه

استیه وز بو یولك اربابنی   صوره وز خوش کور ملك اسبابنی

بلمز بندوکنی دریای هو   های هو سودای هو غوغای هو

اسم هوده هر که اوزین وبرمدی   هر کولستاندن اول کول درمدی

های هودر های هودر های هو ها   های هو نی صنمه سن یاد هوا

های هو های هدا بنلر یقین   وا او هو واو ولوایت ای امین

خلقلر ها مخرجی واوك شفه   سن بنم صنمه کالمه فلقه

عالی اوکدن صوکه یعنی که هو   بو ایکی حرفیله جمع ایتدی شو

دی هو الاول هو الآخر مدام   هودن ایچوب مست اولوب جام مدام

لیك اهل الله قانده عیان   نه زبان حاجتلری ناکانه دهان

غیری اسما کبی یعنی هویه سن انی   دل دودق دپرنمه کل ای خوش دمی

سن دیمك حاجتك دکلدر اول روان   ها کلور خوشلی نه زبان و نی دهان

پس کرك مشغول هو اولان تمام   نی جهت نوش ایلیه جام مدام

اولمیه هیچ احتیاجی بر شیئه   بیهود اولوب غرق اوله بحر حیه

دوتبی بیلینه بر خوش فوطه   هر نفسده ایده جاندن غوطه

وار بحرك قعر ینه خواص وار   قعر دریاده اولور جون هر نه وار

یورمیه بحرك یوزنده خس کبی   دو تمیه الجاق اوزین ناکس کبی

بولمش اوله ایکی عالمدن فنا   نشئ جهتدن چیقوبن بولور بقا

دوغوبن جانك کوکندن خور هو   ایده دوشی ارضی جسمك نور هو

نوری کمسه بولمز خوراولسه / کمسه خوری کوره من خوراولسه

دوکنیم هو بیرم هاای اخی / هودن اوزکه نسنه بلمزمن دخی

کل بنه ای لفظ معنی طالبی

لفظ و معنینک دونکونا راغبی

تمت التمام

م م

الحقیر الشیخ احمد دده حاجی بن عثمان عفا الله عنهما

مدحیه

کشف ایدوب کوزدم جهانی / محمدن کوزل یوقدر

سیر ایتدیم جوق نوجوانی / محمدن کوزل یوقدر

عجب خلاق یزدانی / خلق ایتدی نوردن انی

انه ایندردی قرآنی / محمدن کوزل یوقدر

بر کیجه اولدو مهمانی / کترردی جبرائیل انی

سیر ایتدی عرش رحمانی / محمدن کوزل یوقدر

یتمش ایکی دل درونی / بلورهب سویله شورانی

نه روحانی نه جسمانی / محمدن کوزل یوقدر

بلکه دیر جانمن جانی / عمر دیر درده درمانی

عثمانی عشق بنهانی / علی ده دیر جمع عاشقانی

خلیلانی نادسوزنی / محمدن کوزل بوقدر

اسماعیلی جان قربانی محمدن کوزل بو قدر
حسن دردیسند انی دین بولنده ویردی جانی
حسین کربلا خانی محمدن کوزل بو قدر
یوسفك وجه نورانی بدیل چکدی زندانی
چون اولدی مصره سلطانی محمدن کوزل بو قدر
احمدی ایدر افغانی هم دمی اوله ایمانی
تجلی قله رحمانی محمدن کوزل بو قدر

الحقیر السید احمد رستم کرستیجی زاده ابن ابراهیم مولوده
شمعی
فی ۵ ج ۱ ۱۲۴۲

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No 3785
Eski Kayıt No

ه

قدر کر بلبل شناست قدر کوهر کوهری
قدر کول بلبل شناست قدر قنبر را علی

ه

محمدیم سنی کملر کتردی قاله
اهل عرفان مجلسنه کیردلر بو حاله

ه

همه عشوه نه جانه ذره موزانه
ددکسه بی اختیار چه کنی آه بر افغانه

ه

شنودم عندلیب وددرا میه نوده کتنو
او عشقتی کوندو چیون انی کتنو سوار کوندر

تاریخ او

کوردی ذوق الیله عالمه سکندرنم
تمام شاد بر قلبم جوشقی بو آکی